

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo vsak petek: ako je ta dan praznik, pa dan poprej. — Cena jim je s postnino vred za celo leto naprej 3 K.

Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znasa 350 K. za Ameriko pa 450 K.

Dopise sprecjema uredništvo, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajoc nasi. v Novcin mestu.

Slovensko stališče v jugo-slovaxiskem vprašanju.

Jugoslovanska država.

Gospoda moja, jaz pravim: Avstrija je mlada, v razvoju. Da nam nalaga posebne dolžnosti. Mi Slovenci, tesno spojeni z našimi jugoslovanskimi brati v monarhiji, moramo delati na to, da se ta razvoj habsburške monarhije išrši tiiko, kakor jo v interesu našega ljudstva. (Zivio! — ako je prav!) Kratko rečeno — kar scin že večkrat rekел, stremiti po trializmu, da poleg vstrijne in Ogrske nastopi se tretji cnakopravni faktor v monarhiji, JWslovanska država pod zezlam habsburške dinastije. Za T. pritrjevanje in ploskanjc.) To je tisti idealni cilj, dosego moram slozno delovati. In, gospoda moja, Slovenci, ki smo najbojj eksjonirani jugoslovanski rod, nemškega, ravno mi moramo s posebno odločnostjo dviliačasto trializma in napcti vse sile, da pride v nasi monarhiji do tč državnopravno preosnove. (Zivahni klici: Takojc!) Tovaris dr. Krek je nekoc govoril ali pi sal, da smo mi ovenci na Jbolj napredni izmed vseh jugoslovanskih narodov, jaz to uoni preiskoval, v koliko jc ta trditev utemeljena. Ce je pa oranje, jem, res vctL dati, kolikor mogoce, kakor se Dratu da: v ubcni!

Ne smemo ja prezirati, da imajo Ilrvati na vsak nacin dve in ktpd nami, katerih mi nimamo! slavno narodno zgodovino ze zavnc samostojnosti, vsaj na papirju, in tudi to je sty. Sta v zivjjeju velikega pomena, ker tvorita faktor, ki je v odloc-ilnih trenotkih sposoben, da zdruzi voljo in celoga brvatskega naroda v enotno politično smor. — iia se OH trastiko stremjenje, katero je treba nasloniti na to idejo.

ko v Pospoja moja! Pred očmi moramo imeti, da smo mi sami vaci svoje usode. Ne smemo misliti, da bo nam take stvari na, Vlaf! Prnt-sla, da se nas bo ta ali oni faktor usmilil, da mi? »kar zelimo. Mi sami moramo s treznim dclom strenek po tem, kar hojemo doscci. In ravno mi Slovenci, ki imamo rod zaradi toga, ker smo obkjeni od dveh velikih kulturnih lók, katerih kulturo smo znali uporabiti zase, ravno mi smo nior. »la remo na]rej! Gospoda moja, jaz pravim, naš delo in mi moramo delati, da sc uresnicijo naše ideje, tn. U. a. e IIC ayre za kak »l'ort, se ne gre samo za lepo idejo, se krc za najrealnoje koristi našega naroda. (Tako je!) Gospoda da omislite» ak dosezomo to, da bo gospodarska politika, nar oela zakonofla ustvarjena tako, da bo ustrezala našemu konf. » a k prikrocna resničnim i)otrebam našega ljudstva, — br. »r konstne bi sc moglo ustvariti, kako velik bi bil na tr. »na gospodarskem, kulturnem in narodnem polju! (Priv. vane-) Če pridemo do tega, da bomo si Bami, v sporazumu s vladarjem dajali take postavce, kakrišne rabimo, bo to veste, ko kons našega ljudstva, za vse stanove in osobito iše za kmečki an» ki bi tvoril veliko vecino v novi državnopravni skupini. Gosjoda moja: Po trializmu bi veliko pridobil bas nas fakta stan, ki bi v novi driavnopravni skupini bil odlocujoc. Ktor To se ne d& tajiti. — Mimogredoc pa tole:

Kmecke koristi iiiso v protislovju z me scan ski mi interesi.

Ni treba misliti, da so kmecke koristi v protislovju z interesi mescanstva. Liberals vedno dolze naso stranko, da dela samo za kmeta, — in hujskajo meščanske sloje proti nam in kmetom. Ta hujskaria je v škodo meščanov in kmctov. Res je namrec, da se nahajajo najbolj cvetoča mesta sredi cvetočega kmečkega ozcmija. Ce se kmetu dobro godi, je tudi za inescana prav. Kesničen je stari pregovor, ki ga vedno jdonavljam: »Ce ima kmet denar, ga ima eel svet." Ce so kmetje okoli mest premožni, prineso denar v mesto in potem ga imajo tudi trgovci in obrtniki. — Toda povrnimo se k vprašanju trializma.

Trializem v interesu vsega iiasega ljudstva.

Jaz pravim, in to sem hotel povdariti: stremjenje jpo trializmu je v interesu vsega nasega ljudstva. In ko se zavzemamo za trializem, se nc gre za noben sport, marvec za najvit.alnej.se interesec našega naroda. (Zivahno pritrjevanje.)

Pa sc nekaj moram povdariti: Nasemu narodu je odlocna velika vloga, ker segajo njegova sela do morja. Gospoda moja! Morje je predpogoj za zdrav razvoj vsakega naroda. Narod, ki nima morja, sc ne more razvijati. Kdo pa biva ob avstrijskem morjuV Slovenci in Hrvati? Ob Jadranskem morju bivajo na eni strani Italijani, na drugi Jugoslovani: Slovenci in Ilrvati. To morajo merodajni nasi državniki ujštevati, in ako bodo to pravilno upoštevali, bodo morali priti do uverjenja, da store najvecjo uslugo naši monarbiji in naši dinastiji, ako ustvarijo trializem, ako ustvarijo jugoslovansko državo na jugu monarhije. (Klici: Tako jc!) S torn se zagotovi habsburški velesili morje in ustvari najzvosteja straza ob južnih mejah zoper vse sovraznike nasega cesarstva. (Zivahno pritrjevanje.)

Ruska neslovanska politika.

Gospoda moja! ye nekaj k tej točki! Ne morem zapustiti tega predmeta, da ne bi s]regovoril besede o Kusiji. Ilusija je žalibog v zadnjem času delala jpolitiko, ki ni bila slovanska, ampak angleska. Rusija je postala orodje Anglike, ki dela vedno to politiko, da hujška evropske države eno proti drugi, in med tem, ko se države med seboj koljejo in mesario, pa sama dela dobre kupcije. (Tako je!) Rusija je storila veliko napako, da je, kolikor toliko, hujšala Srbijo v vojsko. To ni slovanska politika in ne more biti slovanska politika, ki gre za tem, da bi se Slovani z orozjem v roki med seboj klali. To je protislovanska politika! Rusija žalibog gleda slovansko politiko z vidika pravoslavlja! To je velika politična zmota. Prava slovanska politika ne sine prezirati katoliških Slovanov. (Tako je!) Kdor hoče tirati v boj katoliške Slovane zoper pravoslavne, ne dela slovanske narodne politike, ta ne služi slovanski politiki, amj>ak drugim namenom.

Nihče si ne sme domisljati, da bi naše tjedstvo, pa tudi čefiko, pojjsko ali hrvaško judstvo, kdaj hotelo izstopiti iz katoliške ccrkve ter]ostati pravoslavno. To je popolnoma izključeno. Mi priznavamo vsakemu pravico, da se drži tiste vere, pri kateri je po svojem pretricanju, ampak svojega prepricanja si pa tudi od nikogar vzeti ne damo. (Zivahno pritrjevanje.)

Slovanska politika, ki propagira pravoslavlje in pobija katolicizem, ne more nikdar voditi do zbljanja Slovanov, temveč pejje neizogibno do razdora med katoliškim in pravoslavnim živjem.

9li ste že narečeni na „Dolenjshe Novice“?

Gospodarstvo.

Ne odlašajmo s škropljenjem trt!

Piepozno in nezadostno škropljenje je napravilo že silao veliko škode po vinogradih, ne samo pri nas ampak tudi po drugih krajih. Že iz dosedanjih izkusenj, ki jih imanjo s škropljenjem trt, se lahko učirao, da se je treba ttga dela pravočasno lotiti, na vsak nacin prej, predno se prikaže bolezen. Zadosti zgodnje škropljenje, ki se mora po potrebi ponoviti v kratkih presledkib, je tedaj glavna stvar, ako se hočemo vsesno bojevati proti pogubnosni peronospori.

Ker se bolezen prikazuje navadno v drugi polovici maja in meseca junija, ko nastopi gorkejše vrerae, je Da vsak način priceti s škropljenjem že meseca maja. Prvič se škropi, kakor liitro so pognanki eno ped dolgi. Najprej kaže trte pozveplati, nekaj dni pozneje pa, ko se je žvepljenje prijelo, poškropiti z modro galico. To škropljenje se mora pu tem ponoviti, Drugič se škropi, kadar treba, navadno kake dva ali tri tedne pozneje. Ravna se to po vremenu in po razvoju trt. Čim bolj je vreme nagajivo, prej je treba v drugo škropiti. Za drugim škropljenjem pride še tretje na vrsto, in sicer zopet kake dva do tri tedne pozneje. V mokrih letib se mora škropljenje tudi v krajah presledkib ponavljati in po večkrat izvrševati, da se obranimo nevarne bolezni.

Za prvo škropljenje zadostuje 1 kg modre galice na 100 l vode, za drugo in tretje se rado vzame $\frac{1}{2}$ kg modre galice, pri paznem delu zadostuje pa tudi pozneje 1 kg. Apna se vzarae v prvem slučaju, namrec za prvo škropljenje, $\frac{1}{2}$ /j kg, pozneje pa 2 kg do $\frac{2}{3}$ kg, toraj za $\frac{1}{2}$ do 1 kg več kakor modre galice. Če je apno frišno gasseno, ga je vzeti le toliko, kakor galice, ker zadostuje ta množina. Tako uče izkušnje! Sicer je pa najbolje, da se prepričamo s pomočjo rdecega lakrausovega papirja, ali je raztopina dobra ali ne. Ce potopimo v raztopino rudeč lakmusov papir, mora pomodreti; če ne, je apna premalo ia ga je toliko dodati, da pomodri. Dokler ostane lakmusov papir rudeč, toliko časa je raztopina kisla in nevarna za trtno listje, ker ga opali.

Galico in apno je pripraviti pred škropljenjem. Zmes, ki dolgo časa stoji, nima vec tiste moci.

Važno je tudi, da rabirao dobre škropilnice. Škropilnica mora tekocino fino razprsiti, ne samo po listju, ampak tudi po grozdju. Zato pa treba, da rabimo res dobre škropilnice, kakor jih oddaja n. pr. kmetijska družba v Ljubljani.

—r—

Pozor vinogradniki!

O priliki zadnje vinske razstave v Novem mestu obrnil se je nek odlični vinogradnik iz Krskega na pisatelja teh vrstic a temple vprašanjem: „Kaj menite Vi k tej le prikazni? Okolo Rake pricele so ſe nekatere najstarejje cepljene trte hirati, to je, slabo raati in ſe slabše roditi. Da si v tem slučaju pomagajo, lotili so se pa nekateri kmetski vinogradniki take trte po starem načinu grubati, to je tako grubati, da spravljam tudi nas domaci, toraj evropejaki trtni les v zemljo. Kakega mnenja ste Vi v tej zadevi, je li to delo pravo ali ne? Jaz mislinj, da je tako ravnanje popolnoma napačno.“ Pisatelj teh vrstic je moral vprasalcu seveda v polni meri pritrditi, ter pripoznati, da je tako ravnanje, kakorsno se je sele pred kti tudi na Belokranjskem že v nekem kraju

pojavilo, popolnoma napačno. To mojo izjavo ute-meljil sem vprasalcu takole: Da nase domače evropske trte, trtni uſi podležejo, to je, da gredo nase domače evropske trte pod zlo, da se posuſijo, ako se trtni uſi na njihovih koreninah naselijo, ima svoj vzrok v tem le: Korenine naših trt so namreč veliko nežnejse sostave, one so veliko mehkejie, kakor pa one gotovib ameriškib trt. Vsled tega je trtni uſi veliko lozej, svoj rilček v korenine naše domače trte zabadi, ter iz iste sok srkati, kakor pa v ameriške trte. Tako se trtni uſi v nepri-merno večji meri na koreninah naših trt naselijo, kakor pa na koreninah ameriškib. In končna posledica veliko obilnejše naselitve trtni uſi na koreninah naše domače trte je pa ta, da uſi naši trti veliko vec sok izpijejo, kakor pa ameriški, veliko vec pri-zadenejo koreninam tudi ran, vsled katerih one gnjiti pričnejo, in konečno tudi popol-noma segnjijejo. Ako toraj kdo cepljene trte tako pogruba, da pride evropski les v zemljo, prisili jih 8 tem, da nastavijo na evropskem lesu nove korenine. Na teh koreninah naselijo se pa v veliki meri trtni uſi, po par letih ſe, pa korenine odgnijijo, in ob trto je, dasiravno so na ameriške trte cepljene.

Francozi, kateri so prvi cepljenje naših trt na ameriške podlage izumili in izvrševali, vedeli so sami prav dobro, da take trte Bog ve kako dolgo trpele, to je bujno rastle ter močno rodile ne bodo, ker imajo trtni uſi ven-darle na svojih koreninah, če tudi v nepriraerno manjši množini. Zato so pa Francozi tudi koj obilo gnojitev cepljenih ameriških trt priporočali, kajti obilna gnojitev daje trti veliko vec živeza, ta pa veliko večjo raščino moč, in toraj tudi veliko večjo trpeznost proti poskodM njenih korenin po trtni uſi.

Toraj ne grubati, ampak dobro pognojitev treba cepljene trte, ako pričnejo čez 12 all 15 let slabotno rasti ter istotako roditiB V to upotrebuje se tudi lahko posebno umetna gnojifoB katera je veliko la^je v vinograde spraviti, kateri *W znabiti jako oddaljeni in visoko lefeci; in umetna gnCH jila so tudi prilično veliko cenejši, kakor pa hlevski gnojB ako je tudi doma pridelan.

Nujna prošnja do intelligentnih (izobraženih) mofl kateri se med nasimi pripristimi vinogradniki nahajajo, jfl toraj ta, da jih izvolijo podučiti, da ne bodo toraj liiraH joče cepljene trte z grubanjem resiti skusalni, ampak dfl jih bodo z zadoatno gnojivijo resnično pred poginoHH resili.*)

—1— m

*) Nase mnenje je, da jc treba sploh z ^nojenjem vnapr^H skrbeti, da trta ne prične hirati. (Opomba urerlnistva.) m

—*>• <>—

Politični pregled.

Državni zbor obravnava zakon o dclavnem času v tryovina^i Sklenilo se je, da naj imajo tr^ovski pomočniki po delu llurD| nepretrgani počitek in opoldanski odmor, ce imajo trg. pomočnik* hrano izven trgovcev hisc z $1\frac{1}{2}$ uro, ako na tr^ovcem (lon \times) pa 1 urni odmor. Dolocilo se je tudi, kedaj mortijo biti trgovin \circ zaprte. — Vlada je predložila nove finančne nacrte v j)ovisanj \circ državnih dohodkov. Zeli pa 1. državni davek na pivo, 2. davec na $\frac{1}{2}$ irit, H. sanacijo in kontrolo dezelnih financ.

Na O^rskein je kriza. Ministerstvo Wet'kcrlje je podalo cesarju ostavko, katero je on sprejel, a narocil, naj vodi se n^ dalje vladne posle. Mazari hi radi zmir kaj izsilili od kron \times J Zdaj so zahtevali svojo banko, ko bi se razrusila scdanja avstr(M o^rska banka, v kar avstrijska vlada vender-le ni dovolila. AjH mado bi tudi radi razdrli ter svoj oddelek pomazarili; a oni pfl zabijo na dejstvo, da so na Ogrskem druge narodnosti v veči

katere pa skoro ne uživajo vseh pravic. Košutovci in z njimi zedinjeni zidje bi se radi obdržali na krmilu in se dalje izkonscali položaj za mažarizacijo. A kronska je stopila vines. Dosedanja vlada ni izpolnila dane objekte, da izpejje volilno reformo, kakor se je od nje zabevalo. Cesar-kralj pa to hoče. Podal so je v Budimpesto, kjer tekom toga tedna sprejema razne politike, da bo mogoc imenovati novo vlado. Zgodilo se bo to še le, ko mine cesarju, kateri ga sprejme z vsem sijajem.

Obisk nemškega cesarja Viljema II. na Dunaju prihodnji teuen. Na povratku iz otoka Korfu se Viljeni mudi pri našem cesarju, kateri ga sprejme z vsem sijajem.

Ilosna. Mohamedanci so iz to dežele poslali cesarju Francu Jozefu zahvalno pismo, ker je potrdil njih versko in solsko avnomijo, kakoršne nimajo niti katoličani.

Na IfrvatKkem v Zagrebu se nadaljuje obravnava proti srbskim oltozeiicem. Nekatere price zanje neugodno izpovedajo.

Holaiulci se veselc, ker je krajica Viyelmina dobila pre-Wonaslednico in JG stein ncodvisnost Nizozemske zagotovljicna. nuceza jc dobila imc Julijana. Descti dan po porodu so bila » mestajn vasi na Holandskem razsvet^ena.

PetrzJJI « Hah je oblegal mesto Tebris. Da se napravi red, Kusi zascdli ta kraj, kar sahu ni všeč; za to objektuje zopet "stavo^ a bo narbrž ostalo le pri obtfubi.

Urcija. Vsak dan drugača porocila. Prejsnji sultan je averlen v Solun, a pravijo, da ga odpeljelo v Monastir. Novi ^tan Alohaied V. pa tudi oficijelno še ni priznan od velvlasti. ~ Naatalo jc brezvladje. Zmagovalni Mladoturki niso še vlade stavili, nego že, da ostanejo prešnji ministri. Sicer pa Sc vre raznib krajib. Poroca se, da so se v Carigradu uprli pomor, istotako jc upor v Mali Aziji in Arabiji. Albanci z novim P'evratom niso zadovoljni. Mladoturki v Carigradu staroturške porno vojake občajo. — V Mali Aziji sc zmir se nadajujejo at Ju, posebno v niestih Adana, Merzina in Tarzus. Krščanski JV! enc* najvec trpe. — Porocila tudi pravijo, da so se nasla v klicu vilenia vyi katerih je razvidno, (ta je prejsnji sultan nememu cesarju obljudil velike politične in hnančne koncesije, aka pomaga vrci Mladoturke.

Zabavi in pouku.

Turki.

"Turki se blizajo!" tako so naznajale pred stoletji grmade okib slovenskih in brvatskih gorab. Turki se blizajo - Jo bitelo od ust do ust ter napolnjevalo staro in mlado s rahom in treptoin. Gorje so donašali, solz puščali ti jfrozzi po nasih lepih pokrajinh, kadarkoli so pridrvili iz bližnje Bosne.

"Turki se blizajo!" tako so naznajale pred stoletji grmade okib slovenskih in brvatskih gorab. Turki se blizajo - Jo bitelo od ust do ust ter napolnjevalo staro in mlado s rahom in treptoin. Gorje so donašali, solz puščali ti jfrozzi po nasih lepih pokrajinh, kadarkoli so pridrvili iz bližnje Bosne.

"Turki se blizajo!" tako so naznajale pred stoletji grmade okib slovenskih in brvatskih gorab. Turki se blizajo - Jo bitelo od ust do ust ter napolnjevalo staro in mlado s rahom in treptoin. Gorje so donašali, solz puščali ti jfrozzi po nasih lepih pokrajinh, kadarkoli so pridrvili iz bližnje Bosne.

"Turki se blizajo!" tako so naznajale pred stoletji grmade okib slovenskih in brvatskih gorab. Turki se blizajo - Jo bitelo od ust do ust ter napolnjevalo staro in mlado s rahom in treptoin. Gorje so donašali, solz puščali ti jfrozzi po nasih lepih pokrajinh, kadarkoli so pridrvili iz bližnje Bosne.

"Turki se blizajo!" tako so naznajale pred stoletji grmade okib slovenskih in brvatskih gorab. Turki se blizajo - Jo bitelo od ust do ust ter napolnjevalo staro in mlado s rahom in treptoin. Gorje so donašali, solz puščali ti jfrozzi po nasih lepih pokrajinh, kadarkoli so pridrvili iz bližnje Bosne.

"Turki se blizajo!" tako so naznajale pred stoletji grmade okib slovenskih in brvatskih gorab. Turki se blizajo - Jo bitelo od ust do ust ter napolnjevalo staro in mlado s rahom in treptoin. Gorje so donašali, solz puščali ti jfrozzi po nasih lepih pokrajinh, kadarkoli so pridrvili iz bližnje Bosne.

"Turki se blizajo!" tako so naznajale pred stoletji grmade okib slovenskih in brvatskih gorab. Turki se blizajo - Jo bitelo od ust do ust ter napolnjevalo staro in mlado s rahom in treptoin. Gorje so donašali, solz puščali ti jfrozzi po nasih lepih pokrajinh, kadarkoli so pridrvili iz bližnje Bosne.

"Turki se blizajo!" tako so naznajale pred stoletji grmade okib slovenskih in brvatskih gorab. Turki se blizajo - Jo bitelo od ust do ust ter napolnjevalo staro in mlado s rahom in treptoin. Gorje so donašali, solz puščali ti jfrozzi po nasih lepih pokrajinh, kadarkoli so pridrvili iz bližnje Bosne.

"Turki se blizajo!" tako so naznajale pred stoletji grmade okib slovenskih in brvatskih gorab. Turki se blizajo - Jo bitelo od ust do ust ter napolnjevalo staro in mlado s rahom in treptoin. Gorje so donašali, solz puščali ti jfrozzi po nasih lepih pokrajinh, kadarkoli so pridrvili iz bližnje Bosne.

"Turki se blizajo!" tako so naznajale pred stoletji grmade okib slovenskih in brvatskih gorab. Turki se blizajo - Jo bitelo od ust do ust ter napolnjevalo staro in mlado s rahom in treptoin. Gorje so donašali, solz puščali ti jfrozzi po nasih lepih pokrajinh, kadarkoli so pridrvili iz bližnje Bosne.

"Turki se blizajo!" tako so naznajale pred stoletji grmade okib slovenskih in brvatskih gorab. Turki se blizajo - Jo bitelo od ust do ust ter napolnjevalo staro in mlado s rahom in treptoin. Gorje so donašali, solz puščali ti jfrozzi po nasih lepih pokrajinh, kadarkoli so pridrvili iz bližnje Bosne.

O veri.

Turska vera je islam ali mohamedanstvo. Zacetnik njen je Arabec Mohamed. Rojen je bil v mestu Meki v južni Arabiji 1. 571. Kmalu jc izgubil oceta in mater. Ubog in zapuščen je rasel pri neki suzni, pa dobil bolezen bozjast, Bil pa jo jako nadarjen in krasne postave. Še mladega jc vzel njegov stric na potovanja po Siriji in dru^od, kjer je prisel v d'^tiko z judi in s kristijani ter tako imel priliko seznaniti se z judovsko in krščansko vero. Zal, da je krščanstvo spoznal le površno — pri raznih krivovercih. Njegov bister duh je kmalu sprevidel, da paganska vera, po kateri so njegovi rojaki jtri Kabi castili 360 malikov, ne more biti prava. Sklenil je, da vpe^je cisto vero, ter si je domisljeval, da jc on od Jezusa obljudjeni tolaznik, ki ima učiti popolno resnico. i

Pri božjastih ljudeh se često dogaja, da so histerični, duševno bolni, tako, da si domnevajo, da so res videli zvunanjo, kar se jim je sanjalo v duhu. Taka je bila tudi pri Mohamodu. 40 let star si je vtepel v glavo, da so inu prikazuje nadangelj Gabriel ter mu od Boga razodeva novo, cisto vero, ki naj bi judovsko in krščansko spopolnila. Od začetka mu je šla sicer trda, vendar pridobil si je nekaj privržencev, polagoma mnogo. Ko je videl, da reč prospeva, si je kar naravnost sam izmisljeval razdetja, kakor mu je ravno kazalo. Od tod »rihaja, da je v Koranu — njegovem sv. pismu — veliko trditv, ki si nasjirotujejo.

Pa kakosna je vera Mohamedova?

Samo en Bog — jc in Mohamed njegov prerok. Vsoda vse vlada, tudi Bog je podvrzen, Bog je vse iz nic ustvaril; so angclji in hudici. Sveti Trojice ne jizna Mohamed. Jezus je velik prerok, pa tudi drugi preroki stare zavezke prijoznava — toda on sam presega vse — Mohamed jc prvi, največ mod vsemi. Ob koncu sveta pride sodba, ko bodo intrti vstali iz grobov. Dobri bodo sli v paradiz, kjer bodo imeli telesno veselje v nepopisni sreci. — Daritve in pravih duhovnov islam nima. Kar je od osode doloceno, to se zgodi, naj počne clovek kar hoče: isti trenutek bo uirnl, naj gre v boj ali pa ostane doma. Od todi je izhajala tolika hrabrost pri mohamedancih. Dovoljeno je sovrastvo do nemohamedancev, dovoljena krvna osveta. Najveca ednost jc vojska zopcr nevernike. Kristijane sicer smejo trpeti mohamedani, toda ti jim morajo dajati davek nevernikov. Dovojeno je mnogozenstvo, a razun teh se suznjc, kolikor ked hoce. Mohamed sam jc imel dvanaest zen. Greh je presestvanje za zeno, ali zunaj zakona Mohamed ne pozna necistosti pri mozhik. Pri zenskah se kaznuje presestvanje s smrto — moz pocne, kar mu drago brcz kazni. Sjiloh je pravi popolni clovek le moz, zenska je stvar nize vrste, ki je samo za to tu, da moza razveseljuje in mu sluzi kot suzinja.

Vsa oblast, duhovna in svetna, je v rokah Mohameda in njegovih naslednikov, kalifov, — sedaj turških stiltanov. Pravi državljanji so le mohamedanci, zato smejo tudi samo ti v vojsko.

Nauke Mohamedove so drugi zapisali v Koran — jo našč berivo, čtivo — ki je razdeljen v 114 sur ali poglavij. Kazun v koranu »isanega pa jc tekom časa nastalo še mnogo drugih določb, po katerih se vlada turška država. Imenujejo jih serijat, sveti serijat, ki pa vse nekako vežejo svetno z versko vredbo.

Kakor sm žc rckel, so Turki sprejeli to Mohamedovo voro. Turški cesar, sultan, je kot naslednik Mohamedov, kalif, najvisi verski in svetni glavar mohamedanski. Turkov ali Osmanov jo skupno le kake 4 do 5 milijonov, pa vendar vsaj imena gospodujejo nad vec nego 100 milijoni Jjudi, ki govore najbolj razlicne jezikc. Kako je to mogoče? Kaj jih druži in zedinja? Edino le vera, islam, mohamedanstvo. Vera dela iz pokrajini, jcziku in navadah tako razlicnih narodov — ccloto. Ako bi izginila » njih Mohamedova vera, nchala bi vsaka vez, ki bi bila zmo/na državo ohraniti. Zato se moslemin, vren Turek, tako strogo drži svoje vere.

Vendar pa je zadnji cas, kakor med kristijani tako tudi med mohamedani v velikem turškem cesarstvu dosti, zlasti »oj izobraženih ljudi, ki so bivali v Parizu, Londonu ali drugih evropskih mestih ter so tu navzeli brezverstva. Svoje brezversko prcpricjanje so jtrencsli tudi v svojo domovino. Pridobili so pa za svoje namere tudi se druge sicer vernc, ki pa rcc i>jav nc poznajo. Ti skušajo turško državo po evropsko jncustrojiti — modernizirati. Imenujejo se Mladoturke. Vpeljali so ze ustavo, razglasili, da so vsi mohamedani, kristijani in judje enakopravni itd. Tein novotarijam pa se strastno u»irajo verni Staroturki, koje suntajo i>osebno softe, t. j. mlađi ljudje, student je,

ki se pripravljajo za turske duhovske in državne službe, kjer sprevidevajo, da se te evropske narodbe ne dajo prav skladati s koronom tor sploh dosedanjimi turskimi verskimi segami in navadami. Odtod so prišli zadnji boji med mladimi in starimi na Turščini. Zmagali so sedaj se niladoturki ter tudi sultana dobili v oblast — toda teh je v primeri z vornirni vendar je malo. V Evropi imajo siccr prcej vojske zase ali nevse; brezdvomno pa jc, Ma niti te niti ljudstva po Aziji in Afriki ne pride do zasc. Kaj bo konec?

Bolje jo za državo najslabša vera nego pa nobena. Zato bodo ti boji Turciji le škodovali. Poj>ravljeni bodo mlađi, liberalni Turki in popravljeni, skušali vplasti v niohamedansko Turcijo, za kar je po koranu nezmozna, vojskovali in bili se bodo med seboj tako dolgo, da se bodo evropske velevlasti (velike države) bodo si z vojsko ali brez nje turško cesarstvo razdelili in Mohamedovega dela bo konec.

Kristijani se smejo tega le veseliti, ako se iz zgodovine res učijo. Previdnost Božja jim je bila Turke poslala v kazen — morda se Turki zdaj sami ujedo — in kristjanom zasije lepsa bodočnost na Istoku.

Dopisi.

Smiljel-Toplice. „Kmečka zveza“ za novomeški sodni okraj je bila naprošena, da naj izposluje po svojih častitih poslancih preložitev klanca nad Ruprčvrhom, takojimenovanega Ušivca med 5. in 6. km. Nácelstvo „Kmečke zvezze“ odgovarja svojim članom sledeče: Prcložitev tega klanca je že 1. 1908. sklenil soglasno okr. cestni odbor po priporočilu g. župana Zurca. Tudi deželní odbor je tej preložitvi pritrdil, in g. deželní glavar pi. Suklje se je o situaciji preložitve z g. nadsvetnikom inženjerjem Klinarjem osebno prepričal. Preložitev bi bila že izpeljana, če bi nc delala ovire nova belokranjska železnica. Nova cesta bo nainrec speljana mi mo nove postaje v Bircni vasi; zato se pa ne more cesta preje prestavljati, dokler ni popolnoma gotova črta železnice in kraj postaje v Bircni vasi. Kakor hitro se pa to izve, bo skrbela „Kmečka zveza“, da se prične takoj s preložitvijo klanca.

Iz Št. Jenieja. Zopet imam nekaj veselega poročati o našem izobraževalnem društvu. Se lansko leto, dne 19. nov. 1908 smo dobili „tainburice“ od tvrdke Nikola Tiislarec, Prelaščica pošta: Topolovac-Sisak 8 komadov za 162 K. Narocili smo potem „Kratka Teoreticka-Prakticka Upiska u Tamburanje“ po kajdah sostavio Milutin pi. Farkas. Tako smo se trije sami učili in tudi osem učencev poducevali pridno v tamburanju. Zopet korak datje v izobrazbi in glasbi. Naučili so se že precej iger in pesem, tako da so v prvič nastopili javno v procesiji dne 2. maja, ko so nesli lepi kip Marijin okolo polu 4. ure popoldan v Vrbovce. Kip M. B. je bil postavljen v novosezidani kapelici v vinogradu Martina Martincic v Vrbovcih, katero je omislil na lastne troške. Nosi lep napis: „Pot v novi Lurd“. V izbranih vzvisenih besedah je c. g. kaplan Leopold Kolbezen nagovoril pri kipu obilno zbrano mnogo. Na to pa so zapeli pevci lepo pesem: „Marija Mati ljubljena“, katero so spremljali tamburashi. Odtod je pa slavnostna procesija dalje k votlini Lurske Matere, kjer se je vkljub dežju lepo popevalo in tamburalo. Ker vedno veliko ljudi iz dajnjih krajev, kakor iz Zuzemberka, Smarjete, Črnomlja, Metlike in Hrvatskega dohaja, gotovo jih mora Alarija v njih potreba, boleznih in raznih nadlogah vslisavati, drugace ne bi taka pota sem v ta kraj napravljali. Tudi to nase romanjo bo ostalo vsem vdeležencem v zolenom majniku v najboljsem spominu.

Vavtavas. V „jurkovskem“ gozdu blizu vasi Praproč so ljudje včje pozigali, sapa je bila mocna, ogenj uide v gozd in v hipu so stale smrek druga za drugo v plamenu. Dasi so bili sami odrasli mozje zraven, vendar ni bilo mogoče skakajočega ognja ustaviti. V Prapročah so že nosili pohištvo iz poslopij. Skoda je velika, pravijo nad 4000 kron, ker so parcele petim posestnikom pogorele. Neka ženska je močno opečena. Ob hudi sapi ne pozigajte!

Iz sv. Ieželc. Palestina, obljudljena in sveta dežela jo še dandanes, vkljul vsej borbi odpadnikov proti katoličanom, najbogatejši kraj popotnikov. Semkaj prihaja ljudstvo raznih veroizpovedan. Želja njih je seveda le videti kraj, kjer se je rodil in trpel naš gospod Izvencičar. Večina teh popotnikov si ogleda le sveto mesto Joruzalem in njegovo okolico. Samo nekaterim pripusca čas in razmere ogledati si sveto deželo obsirnejše, obiskati tudi mesto Xazarot, kjer je zivel nas Odrešenik do 30. leta. To mesto, ki leži od jugozahoda proti jugovzhodu steje približno

12.000 dus. Ljudstvo je raznih veroizpovedan, vecinoma so kriščjani. Nekako v sredini mesta stoji turska niša. Okrog nje seveda bivajo muhamedanci, katerih del mesta se razprostira proti jugu. Na severnem in vzhodnem delu stanojo večinoma ortodoksi (pravoslavni) med njimi tudi nekaj Turkov, kajti ti so povsod raztreseni, in na severozahodu so skoro vsi katolicani, t. j. latini, kakor imajo navado zvati se in slednjic maroniti. Zupnijski cerkev je pot. To je: cc. oo. franciškanov, maronitska, grškokatoliška, protestantovska in sismatiska. Ko sem so dne 9. oktobra lanskoga leta po štiri dnevni vožnji od Jeruzalema pripeljal na sedanje moje mesto, dobil sem nokako dober utis. In res, nisem se varal prevec. Mesto samonasebi je precej inirno. Katoličani, kakor tudi drugi verniki se med seboj dobro razumijo, tudi Turki niso preveč fanaticni.

Nas konvent in bolnica „Jsmiljenih bratov“ stoji na vzhodnem bregu mesta. Lega konventa in bolnice je skoro najlepša v Nazaretu. Lezi približno četrte ure od glavnega mesta na samotnem gricu, od koder se nudi razgled na mesto. V središču mesta, kakih 80 korakov od tursko moseje imamo. Se posebej lekarno in ambulatorij, kjer vsaki dan zdravita dva nasa zdravnika od 8. do 12. ure dopoludnje. Zdravljenje in obiski zdravnikov po mestu je zastonj. Za zdravila pa plačajo j)remožni bolniki le toliko, kolikor stanejo nas, reveži jih dobitjo zastonj. Žalibog, da nam je vsled gmotnih razmer nemogoče, dati tudi te vsem brezplačno, na kar jc tu ljudstvo že od nekdaj navaja ip* Toda od kod naj jemljcirioV Mi sami, štiri bratje, dobivamo iz Evrope komaj toliko podpore, kar nam je za vsakdanjo j)Otrebščino in se tu vcasih primanjkuje.

Da se pa dragi bralci teh vrstic ne bodejo preveč dolgočasili o branju naših razmer, preidem k drugi stvari. Kaksno življenje in kakšne sege so tamkaj, me vj>raša skoro vsak prijateljV Ta odgovor je nekako nepopisljiv, kajti, kdor no živi med Arabci, njemu je težko razumeti tukajnsje okoliščine. Prebivalci mesta so kakor povsod drugod bogati in revni. Nekateri imajo lepe, po evropskem slogu sezidano hišo, drugi pa male kočice, narejeno iz kamna in blata. V teh stanuje revno ljudstvo z vso družino, ki pa obstoji vcasih iz različnih glav. Da se P^a ne boste preveč mučili z vprašanjem, iz cesa naj bi obstale te glave, hočm vain kar po domače navesti. V teh kocah stanujejo na eni strani starisci s celo kopico otrok, na drugi strani pa eden ali dva osla, katerim se potem samoobsebi razumevno pridruži tudi hišni straznik pes, macke in kokosi, v nokaterih krajih tudi ovce. To rovno ljudstvo se prezivi po letu in jeseni od kruha-podpepelnika in vode. Za kak pribopok ali ob praznikih si privosci tudi riz in oprazeno oveje meso. Po zimi jo apomladi pa zivi vecinoma od raznih zeljisc in sadja. Zolo radi jedo Arabci smokve ali fige, katerih pojed edon do 40 zaporedno. Ob casu, ko nimajo veliko dela, katerega sc orijontalsko ljudstvo baje boji, sedi sosed pri sosedu, ter se pogovarja in pusi P^{er}erni moeni arabski kavi brez sladkorja, polovico dneva. Ob novem letu ali ob vecjih praznikih gre sosed k sosedu, k raznij prijatejem, k mestnim predstojnikom in v razliene samostanske hise vosečit veseli praznike. To je tukaj strogi običaj, katereg¹⁹ se brez velike zamere ne sine opustiti. Po mestu jih gre vcasib deset do dvajset skupno. Postreže se gostom s sladeicami in svaleicami. Starejšim in posebno dobrim prijateljem postreže tudi s pijO, takozvanim largil-om. Kadar se jim prinese cm¹¹ kava, je znamenje, naj se poslovijo. Jednako velja tudi ce J>r^{te} drugi gost, se ima prvi posloviti. Boljse hise imajo vsprejcmal¹⁰ sobe, zvane divan, pri uboznih pa princsejo eno ali dve bla/i/ce je kak vecji gost, da se vscde nanje, drugi pa sede po tursk na tleh.

Kakor sem že omenil, je ljudstvo našega mesta miroljubFK-. Nikakor pa ne bi svetoval popotniku podati se samemu na izven mesta oddaljene samotne kraje brez spremstva. V krajih, kjer sotorijo Jieduini, je se bolj nevarno. Vsaki rod Beduinov iil svojega glavarja, kateremu so zelo udani. Drnega oblastva rod sploh ne pozna. Solijo se kakor indijanski divjaki, dunes s' v tem kraju, jutri na drugem.

Ker že pisem od oblastev, pripomniti moram, da pri danjih turskih razmerah sploh nobene vlade ni. Vsakdo del*, kar hoče. Mladoturki, ki navidezno vladajo, se no menijo do za ljudstvo. Novi parlament, ki obstaja že čez dva meseca, ni zjedinjen in tudi najbrže ne bode. V Carigradu osnovala je druga družba takozvanih starovercev, ki odločno dela pi*mladoturkom. Ta družba pravi, da je mladoturško geslo, svobod⁸, jednakopravnost in pobratenje s kristjani, proti njih veri, proti koranu. Mnenje je, da je ta družba odvisna in podpirana na

skrivoimi od sultana, kateri bo skoro gotovo zopet na krrailo prisel. ^ JJcnarja ima zadosti in tu vlada le denar.

V najnovejšem času vstal je novi turški profct (prerok), KI se nazivlje Mahimid Muhamed, rojen v vasi Barbara pri ſcu-Mal blizu Meke. Kakor se čuje, dela prod Turki čudeze. ſeveda lahkoverno ljudstvo vidi in verjanic vsc. Ta novi profet, Kakor piſojo arabski časopisi, zanikujc Muhameda in dokazuje, Jj^a je on pravi profet. Svojih vernikov ima že okolu 30.000. Sultan je baje poslal pet tisoc vojakov proti njeinu, a niso ničesar opravili. Koliko časa 10. obstal ta novi profet, prepustimo nmzelnianom. V Turciji batil se je najbolj medsebojnih notranjih neuirroy ali revolucije, kar za Palestino ne bi bilo prijetn.

Lctosno zimo jo tu malo deževalo. Skrbelo je že ljudstvo, nastano velika suša. Okoli dcset tisoč havranksih Beduinov sotori v obližju gore Tabor, ker jim je tainkaj radi suše zinanj^{alo} krme. Vojakom, ki so bili poslani tjc, ni bilo mogoče pregnati jih. Sedaj je zacelo po malom deževati. Upamo, da bo zicelo tudi žito okrevari.

Belokranjski glasnik.

Vencek narodnili pesmi za niesani zhor. Harmoniziral ¹⁰Jzij Mihelic, organist v Metliki. IV. zv. Marljivi g. skladatelj jc iz bolokranjskih narodnih pesem izbral že cetro serijo, ^{KI} Jo s tern podaja širšemu občinstvu. Glasbeniki so se o dosedanjih ^Zvezkih polivalno izrazili, tudi ta zvezek ne zastaja za prejsnjimi. ^Pyovodje, osobito po Dolenjskem, sezite po njem, sirite dostojo Eteje v zadnjo vas!

Adlesici, 2. maja. Danes se je vršil pri nas drustveni potico shod „Kmetske zveze“ za belokranjski okraj. Prisel je k ⁿadQ & poslanec Matjasic poročat o zadnjeni zascdanju deželnega ^{zb}ora v Jjjubljani: o spremembu občinskega volilnega reda (od- ^{sl} J bodo tajue volitve), o spremembu lovskega zakona (zajec se ^Yzlm. ^j, varstva in lov prevzame občina) in cestnega zakona ^Ruirilisti odpadejo in občine dobo glasovalno pravico v okrajnih ^{Ces}estnih zastopih), razloži ponien 10 mil. j>osojila (za zboljšanje ^Rt, napravo vodovodov in druge zemljiške melioracije). G. dr. ^{Ozzi} tajnik 8. L. S., govori navduševalno o pomenu združevanja ⁱⁿzobrazbe za kmetski stan ter razлага namen in ponien „Kmetske ^{zv}oze“ za Belokrajino. Nato govori domacin g. jurist Adlesic o ⁱomenu današnjega shoda ter začrta delokrog za podružnice ^{"^netske zveze“ v gospodarskom oziru: iste li morale v obliki ^{Ja}uge pospeševati vinorjo in sadjcrejo (zboljšanje nasadov in ^razl'rodajo) ter razpecavanje jajc in prasicev. Poslusalci, ki jih ^Jo bilo nad 150, so z navdusenjem sprejeli izvajanja vseh ^{^o}rnikov ter vsi pristopili k „Kmetski zvezi“, da se skupno drugimi rojaki zavzamejo za povzdi^o zanemarjene Belokrajine. jo v slojri jc moi in v zⁱru2itvi naprcdck! Za to Adlesican: ^{"^P.} proti nasprotnikom! (Dostavek uredn.: Poroča se nam, da ^fisti dan zjutraj krasno uspeli shod tudi v Podzemlju z ^{* Ist} vsporedom.)}

Domace novice.

^Nb ^{as<^H} ^V ^{is*}- Oosp. gvardijan p. Višem Vindišar je na ^Kako namesto bolnih prečinskih duhovnov vodil procesijo v ^{Kai}enco, kjer mu je solnčarica naškodila, tako da nima jasno ^Avesti. Bati se je možansko bolezni. Bodl priporocen obilnim ^{ljate}ljom in znancem. — Imenovani so gg.: Dr. Viktor Ahatiiti ^{j.} ^Azelenosodnojra svetnika tukaj, deželnosodni svetnik Jakob ["] je prestavljen iz Višne gore v Novo mesto; v Višno ^Aoro ^Aokrajni sodnik Pele^{rini} iz J^oza; iz Krškega sodnik Jteh Lovičnik za okrajnjra sodnika v Novo mesto.

Nodalitns Ss. (lonlis J[<]sn za novomeški dekanat bo imela ^{Str} ^{In est(3)} «ostanek due 10. t. in. dopoludne ob 10. uri v pro- ^{it} ^Jolocila drugo iskoijske sinode; dvomi, pojasnila radi enak^Kavstopanja.

[^] iJnirlu jc v St. Jernejti velspo. stovana ^A ospodična Josipina ^{irrV} ^A v ^{>0} ^A otu ^{SV0} Jo ^{star} osti po dolgi in mucni bolezni. [^] Jo bil danoH ob 9. uri dop. Blaⁱ rajntoi bodl zemljica lahka! ^A Uinrlu je v Bohinjski Beli po kratki bolezni v starosti p ^{tot} k^ospa Marija Ausscr, učiteyeva vdova in mati j>rec. g. ^{j.} Atanazija Ausscr, francijskana in učitejja v Novem mestu. ^J ^J ^{Fla} je bila obce spostovana, bla^a gospa. Pred enim letom, ^v ^J ^{Ja} ^{KH} uinrl jej je dobri sopro^h, katermu je udana v ^X ^{lo} ^o ^a ^{alo} ^A ^a ^z ^{la} ^J vecnost, kjer sta gotovo združena v ^Jkem vese^{ju}! -- Prec. g. P. Atanaziju, ki je ravno za svoj

god gledal mrtev obraz zlate svoje najbope mamice, in drugim zaostalim — naše prisrečno sozajje!

Tridesetletnica. Mod nami živi, pa bi skoraj ne vedeli, da obhaja jubilej! V nede^{jo} 25. aprila je preteklo trikrat deset let, odkar deluje kot organist in skladatelj. g. Ignacij Hladnik na tern polju. Zanimivo je njegovo živ^ajenje. Ilojen 1. 1865. v Trzicu na Gorenjskem je obiskoval najprej tain domaco fludsko solo. Ze takrat je bilo lepo petje njegovo veselje; to je spoznal dobro takrat v Trzicu službujoči vrli skladatelj Jakob A1 ja ž, spodbujal je mladega svojega ucenca, učil, navduscval. Iz Trzicia je šel Hladnik v Ljubljano v orglarsko solo; pridobil si je tchtno znanje na glasbenem po^{ju}, a se tudi se bolj navdusil za svoj poklic. — 8tiranjskleten decek je ze organist v St. Jakobu ob Savi, stiranjskleten je vzel že oceta in mater k sebi, da jima povrne vsaj nekoliko, kar sta izdala zanj pri studiranju. Po poldrugem letu najdemo nasega Hladnika v Stari Loki, kjer je opravljal osem let z vso vnemo organistovsko in cerkvenisko službo. Otdod je prosil v Novo mesto in letos mineva že dvajseto leto njegovega neumornega delovanja v Novem mestu. Ne hvalimo mi, delo njegovo se samo hvali! Hladnik je izborč organist, posebno v igranju na pedal mu težko najdes jednakega; glasovir mu zveni umetnisko, kot pevovodja je natancen — zato ima vedno dobre uspehe. Hladnik kot dober skladatelj je splošno znan. Njegovih tiskanih del stevilo je ze doseglo lepo visino op. 54. Kdo ise ni cul blagoglasne v sree segajocc pesmi „Ave Maria“? — Trideset let dela — ne le Icpa — temvec srecna doba! V delu je Hladnik neumoren; v utrujenosti se vedno mladenisko cil. Ob tridesetletnici njegovega delovanja gosp. Hladniku iz srea zelimo: Bog daj, da gosp. Hladnik se vrsto desetletij deluje na cerkveno-glasbenem polju cil in krepak, Bogu v cast, slovenskemu iinenu v ponos.

Za ne sari ce Elizabete liolnino. Tvrđka J. O. Mayer v Ljubljani je na priporocilo tukajsne tvrdke J. Ogoreutz za kapelo sv. Elizabete v bolnici cesarice Elizabete darovala krasen tepih.

V cesarice Elizabete bolnico v Novem mestu je Iilo v mesecu aprilu 1909 vsprjetih 69 bolnic, od meseca marca jih je ostalo 79 v oskrbi, skupaj toraj 148. Od teh je zapustilo bolnico 47 ozdravljenih, 14 zboljšanih, 3 neozdravljeni. Umrlo je 6 bolnic. Skujaj 70 bolnic — ostane jih tedaj za mesec maj 78 v oskrbi. Oskrbovalnih dni se je v mesecu aprilu nabralo 2145, na eno bolnico tedaj povprečno 14.49 dneva.

Občinski odbor. Dne 30. mal. travna t. 1. se je vršila v mestni hiši seja občinskega odbora ter Dovzamemo iz nje naslednje: Hrvizorjem mestnih racunov sta bila izvoljena gosp. J. Picek in g. J. Krajec; racune mestne hranilnice bosta pregledala pa gg. R. V. I. Dolenc in J. Ferlic. Mestni odbor se izreče na jtrošnjo g. A. Zgurja, da bi am el prodajati tudi mrzla jedila, za dovolitev; na prošnjo občine Št. Jernej za dovolitev k že dovoljenim živinskim sejmom kramarskih sejmov in na prošnjo občin Vel. Loka za dovolitev štirih letnih živinskikh sejmov, pa proti dovolitvi, ker je že itak zadosti sejmov in se s takimi dovolitvami kmetovalcem le škoduje, ker se jim daje vec prilike, da zapravljajo denar in zanemarjajo delo doma. Dalje se sklene, da prevzamo mestna občina poroštvo za pokojnino hranilnicnih uradnikov v tej meri, kakor zahteva c. kr. deželna vlada. — Mestna hranilnica bi morala namreč položiti na zahtevo o. kr. deželne vlade varščino v isti višini, kakor bi znašala za slučaj pokojninskega zavarovanja uradnikov mestne hranilnice do konca leta 1913. Te varščine pa bi mestni hranilnici ne bilo treba poloziti, ako mestna občina prevzame poroštvo za obveznosti, ki bi nastale iz nadomestnih pogodb mestne hranilnice napram svojim uradnikom. Dalje sklene mestni odbor, da prispeva mestna občina k stroskom za popravo ceste na mestne njive z zneskom 30 K.

Izvanredni obeni zbor „Narodne Oitalnice“ se je vršil dne 24. aprila t. 1. v drustvenih prostorih. Na dnevnem redu je bila izvolitev predsednika, pogovor o prezidavi prostorov in slučajnosti. — Predsednikom je bil izvoljen jednoglasno gosp. prof. Dav. Majcen, kateri je izvolitev sprejel ter povdarjal, da je italnica kulturno društvo, katero nudi vsem članom in ravnotakno nečlanom izobrazbo po časopisih, knjižnici, predavanjih in zabavnih veselicah. Ker je to društvo kulturno, nudi izobrazbo vsem slojem brez razlike stanu ter mora obstajati in ima izvrsitve svojo kulturno naloge le v demokratskem duhu, sicer bi društvo v naši moderni demokratični dobi izgubilo moralno pravico do obstanka. Pri drugi točki se je izvolil stavbeni odsek, kateremu se je dovolil kredit 5000 K, s katerim naj pri prereditvi in prezidavi društvenih prostorov razpolaga. Pri slučajnostih se je jednoglasno sklenilo, da se napravi ua stavbo napis: „Narodni dom“.

V gluheneninici Ijubljanke se bodo na novo sprejemali otroci, ki so gluheni ali toliko naglušeni, da se dotočnik s posluhom ne more naučiti glasovnega jezika. Starost izpolnjeno 7 do 12. leta. Nadaljni pogoji se izvedo pri „vodstvu ustanovnega zavoda za gluheneme v Ljubljani“, kamor se morajo vlagati prošne do 10. junija.

Mestna hranilnica v Novem mestu. V mesecu aprilu 1909 je 253 strank vložilo 116.046 K 11 h; 252 strank vzdignilo 77.418 K 14 h, torej vec vložilo 38.627 K 97 h; 15 strankam se je izplačalo hipotečnih posojil 68.400; 316 menic se je eskomptovalo za 111.332 K; stanje vlog 3,459.065 K 69 h; denarni promet 569.072 K 34 h; vseh strank bilo je 1165.

G-ospodarske drobtine.

— Oddaja mod re galice. Modra galica se bo oddajala ta pondeljek 10. t. m. na novomeskem kolodvoru. Pozivljamo vse naročnike, da priilejo po nju in sicer ob 2. počudne.

— Prvo fcveplanje naj se pricne, kakor hitro nastopi ug-odno solncno vreme, ker ucinkuje zvezlo le pri zadostni topotli.

— Sadno drevje je nastavilo letos po nekaterih krajih veliko cvetja, po drugih ne. Zaradi deževnega vremena, ki smo ga imeli zadnji tenen in ki je nastopilo ravno ob polnein cvetu, pa utegne biti tudi po tehn krajih sadna letina bolj picla, ker se bo cvetje najbrž slabo oplodilo.

— Zboljšanje hlevov. Kakor smo svoj čas pisali, daje c. kr. kmetijska družba pod pore oziroma preinje ali nagrade za hleve, ki so se pravilno zboljšali in zidali. Ker sc bo tudi letos sem in tja kak nov hlev postavil, naj se dotočni gospodarji malo pobrigajo, kako jim je hlev zgraditi oziroma popraviti, da bo lahko deležen take pod pore. Potrebna pojasnila daje v novomeski okolici vodstvo kmetijske sole na Grmu.

— Kratke ali dolge staje. Staje v govejem hlevu so lahko kratke ali pa dolge. Kratke imenujemo tiste staje, ki so 180 centimetrov, do 2 metra dolge, dolge pa tiste, ki merijo 272 metra. V Svici imajo povsod kratke staje. Na ta način se stroški zidanja zmanjšajo. Kratke staje imajo pa tudi to dobro, da ni treba toliko nastilja. V travorodnih Švicarskih krajih potrebujejo pred vsem gnojnico. Kjer pa hocemo vec gnoja napraviti, tam so daljse staje na mestu.

— Zadnjii tecaj na (irinu). Vodstvo kmetijske sole na Grmu priredi od 24. do 29. maja tecaj, na katerem se bode poucevalo o kmetijskem zadružništvu in pri kateri priliki se bodo vzele posojilnice, živinorejske in mlekarske zadruge kakor tudi sadjarske in vinarske zadruge. Tecaja se lahko udelezijo gospodarji in kmetski mladeničij ki imajo veselje do zadružništva. Natančneji načrt tecaja, ki traja cel tenen, prinesemo prihodnjic. Mladenci, ki sc ne morejo ol svojem udeleziti tecaja, naj prosi jo za podporo!

— Pivo in nasi vinogradniki. Na zadnjo vinsko razstavo je prineslo mnogo kmetov iz krškega okraja svoja vina na prodaj. Zasedli so na vrtu vec miz. Vsak je imel ceker in v njem vinske pokušnje. Pili so pa vsi po vrsti pivo. Res lepa slika, ki kaže, kako malo se zavedamo svojih nalog! In tako se godi povsod. Sredi vinskih krajev se iztoci marsikje vec piva kakor vina. Kako pa naj prodajamo vino? Namesto da bi skrbeli, da svoje vino v denar spravljamo, ravnamo nasprotno, ker pomagamo spravljati v denar pivo, s katerim lgoate tuji kapitalisti. Kaj je to prav?

— Poinanjkanje inlcka. Zaradi pomanjkanja krme se je v novomeski okolici število krav i>rej znižalo. Naravni nasledek te prikazni je seveda poinanjkanje mleka, ki se posebno sedaj občuti. Novomesto rabi cim dalje vec mleka, zato bi se morala v nej>osredni bližini polagati vsa vaznost na kravjo rejo. Ce ne, bo treba mleko res od drugod uvažati.

— Kranjsko vino v Pragi. Tzvoz našib, zlasti vipavskih vin na Češko in na Moravsko ćedaljo bolj raste in se bode gotovo še bolj razvil, ko se bodo vinogradniki poprijeli pravilnega kletarjenja. Prva vipsavska vinarska zadružna je ustanovila v Pragi že zalogo svojih vin in v kratkem otvorila svojo lastno vinarino v sloveci, starodavni patricijski hiši ru Vejvodu“ (pri vojvodi). Da se česko občinstvo, zlasti pa vinski trgovci, vinarji in gostilnicarji se bolj seznanijo z nasimi vini, zlasti pa, da se informirajo, kje in kakšne vrste vina na Kranjskem rasto, priredi novomeska podružnica kmetijske družbe kranjske v Pragi od 29. t. m. do ti. junija dczelno razstavo kranjskih vin s pokusevanjem istih. Te razstave se vdèlezi kakih 25 naših najboljših vinskih producentov in zadrag, ki razstavijo 30 do 40 vrst vina iz raznih krajev, tako, da bodo vse tipi naših vin za-

stopani. Vse pripravce so že v tiru in lokal že najct, vina se pa odpošljejo že 10. t. m. v Prago. Razstavo in pokuševanje bo vodil na lici mesta osebno g. vinarski nadzornik B. Skalicky, ki bo dajal interesentom tudi strokovna pojasnila in informacije glede nakupa vin itd. Upajmo, da ta prireditev znatno pripomore k povzdigri eksporta naših domacih vin, ki gredo letos že tako težko v denar. Gotovo bodo tudi vse merodajni faktorji to važno prireditev vsestransko podpirali.

— Tolmok izvleček proti mrčesom. V novejšem času se tobakov izvleček mocno rabi pjeti listnim uščm na vrtnicah, sadnem drevju, ribezu itd., pa tudi proti drugim škodljivcem in sicer s prav dobrim uspehom. Priporočamo ga zaraditega tudi našim citatejjem, ki si želijo pomagati proti li.stnim uščm in drugi golazni. Tobakov izvleček se dobri v trah'kah in stane kilogram 2 K. Oddaja se v zaprtih ploscevinastih posodah. Za jorabo ga je izrediti in sicer tako, da se na 100 litrov vode vzame 1 do IV2 kg izvlečka. Na 1 l vode zadostuje približno 1 dobra zlica izvlečka, cc ga rabimo proti listnim uščm. Proti gosencam in raznim hroscem je treba mocnejsjo raztopino. V tciu slučaju se vzame na 1 liter vode po 3 zlice izvlečka.

— Proti lisaju na drevju se prav dobro obnasa raztopina modre galice in apna, kakor jo rabirno za skropljenje trt proti strupeni rosi.

— Črni izpuščaj pri. prasetili. V mokrih in sploh nesnažnih svinjakih dobe praseta rada erne krastejo glavi in drugih delih života. Ker se praseta vsled te bolezni slabu razvijajo, je paziti, da se ta izpuščaj odpravi. Pred vsem moraino l'riporocati, da imamo mlada praseta sploh na gorkem in suhein. Svinjaki naj bodo zadostno nastlani in naj se na dan redno po dvakrat izkidajo. Nic ni slabšega, kakor ce so praseta v moci in blatu. Ako se je pa izpuščaj prikazal, naj sc namazejo krastova mesta z oljem, da se kraste zmehcajo in da raje odpadejo. Olju se lahko prida nekoliko salicilne kisline. Ob toplein vremenii praseta spuscajo na piano.

Ameriški novičar.

V Jolietu je umrl Slovensc Jozef Colarič, star 32 let; dom je bil v Sv. Krizu pri Kostanjevici.

Newjorski škof svari katolicane, ker so se primerile raznac sleparije, naj nikomurne izročajo denarja v verske in dobroj delne namene, kdor se kot nabiralec ne more izkazati s škofovim dovoljenjem.

Delagua (OIO). Neki zlocinec je s kladvom tako silno udaril po glavi Antonu Selanu, da jc ta vsled ran umrl in bil na velikonočno nedeljo pokopan. L'okojnik je bil 25 let star in doma iz Gornje Slivnice pri Šmarju. Ubit je bil pri ivanu Goršicu v Pueblo.

Smesnice.

Tonček je šel na velikonočne počitnice. I'ri odhodu mn gospodinja včleva: „Ti, Tonček, pazi, da kaj v vagonu nc p" zabiš, ko sc s počitnic vrneš in ti stariši kaj seboj dado!“ K se je Tonček s počitnic vracał, dali so mu stariši kuhan svinjsko piece seboj ter mu narocili, da isto svoji gospodinji izroči. Med potjo je pa Toncek v drustvu součencev, kateri so imeli tudi masleni kruh ter >otice seboj, polovico pleceta pojedel i' in le polovico gospodinji izrocil. Gospodinji sc je to cudno, oziroma neverjetno zdelo, da bi jej bili Tončovi starsi le jiolovico, pleceta poslali in vprasa tedaj Tončka: „Ti ali si znabiti drugol polovico pleceta v vagonu pozabil?“ „0 nc,“ jej odgovori brzoj Toneck, „ampak oce so mi djali, da naj vain povcm, da so vaitf za to le polovico pleceta poslali, ker so letos tudi le polovicol prasica klali.“

Nek gost je v gostilni)rineseno mu vino nekain jiozornoj pokusal. Gostilnicar to zapazi in ga vpraša: „No, gosjodt kako aoditc to vino, sc vam dopado?“ Gost odgovori: „Meni se zdi, da je v tcj vodi malo vina.“

(V i>rodajalni tiskovin.) Žcna: „I'rosim jlopisnicc i'j razglednice za svinje.“ — Prodajalka zacudeno: „Žena, kaj ze-lite vi?“ — Žcna: „Kar sem rakla.“ — Po daljšcm pregovarljanju je prodajalka dognala, da žena želi kupiti zapisuikc i'j ogledne liste za zivino.

Darovi za dijaško kuhinjo v Novem mestu.

G. J. Jakšč, posestnik in goHilitiitlar 1 vrejio. %, baron Wainiloff v krompirja. Velec, g. Jan. Viilergar, žujmik, 10 K. VeletV g. Fr. <jokš>, kapla" 10 K (4. Koklit*, radi piva 20 K. Neimenovan fO K. (4. Fr. Možina, P" seestnik, 1 K. Gosjia Marija Kotnik, Mima peg, 2 K. Od igre fr80 K. N" brano jri koncertu v Severjevi gostilni v KoBtanjevici 8 K.

Tujci v Novem mestu.

Hotel Koklid: Mnha Anton iz Metlike; Praunseis H., Teus I., Traun I., V. Ravnihiir Trockl A., Verduik F., Sire I., iz Ljubljane; Bisanz D. iz Osoj; I. pi. Hofer iz Iudohe; Sets H., Koliut R., Trebit^{eh} M., Lowy S. iz Unaja; LiiweiHtein S., Mnber A. izPeste; Thandl I., iz Wei?lsdorf; Kreu M. 'z Giadca; Kii «] I.. Kovac F. iz Hudejuzae; Stiger S. iz Zagreba, Arschitz A. iz Mime; Gornc I. iz Trata: Skoda I., Skoda J., Skoda A. iz Kannela; Kapeeb S. iz Prake.

Hotel Pošta: Splicbal F., iz Kranja; Ponikrar A., Jelenc J., Tomšič M. Jz Mime; Seiko F., Kaiser H., Krumberger A., Dolinar J. iz Alokronofa; Zidar iz St. Rupre-bta; Kurant z obiteljo, Vidinar A., Boban A. iz §t. Janza; ochmidr. F. % Dnna; Terlep M. iz trebenj; Siniljanic N. iz Doljau.

Hotel Jacaz: Arko J. iz Oikave; Skerlj J., Sierlj 11., Jamnik A., Moⁱⁿ! Mf LoIKmrc J. iz Ljubljane; Grudnik z ubiteljn iz Trebenj; Brunsteiner u., Rohir A., Teodorovic L., Vukovific B. soprogo iz Zagreba; Vuksenic K., vukaen T. jz Metlike.

iakSe: Kajf.ž., Kajfez Mar., Kajfez Mat., Ža^ar A., Štjetletii M., iz Bajajolie; Črtiščevic J. iz Fare; Ranch M. iz Zage; Grandovec F., Gran-R. V. A^{iz} 3>bit-; Bndin 11., Budiu F. iz Gorice; GradiSar A. iz Vel. LaSc; Kirchber^r A. iz Dnna.

MUMer: P(MU)sek J. iz D. M. v Polju; Hren F. iz Kompolia; Volk J. ynove^a; ZDman A. iz Ljubljane; Serčar G. iz Metroviča; Popovic M. »<MIovurev.

Porrtim ercein javljaino tnžno vest, da je nas iskreno ljubjeni sin

STANKO

nčeiicic III. Iju<Isk(£)» razreda

danes ob poln 6. uri zjutraj po kratki, nmēni bolezni v iiežni atarosti) let, imirno v Gospodn zaspal.

Svete maše zadušnice ne bodo brale v zujmi cerkvi v Metliki.

Drasjega rankega priporocamo v blag spomin in molitev.

METLIKA, dne G.waja 1909. (HI)

Emanuel in Justina Fux,
stariši.

Ludvik, Robert, Gustel in Franci,
bratje. Tončka,
sestra.

V Novem mestu so da v uajom ali pa tudi jroda

uiod ai. LOO rvetu'e^f
^2i_ so isvo pri F. iii Al. Sniuk v Kandiji (poprej pri Pintarju).

Hiša na prodaj.

Hrušovcu, deset mimit od želcznisko postaje Straia, se P'li lopa hiša v dva konca s kletjo pod hiso. Zraven je tudi zolee, njiva sedem inornikov posctve in sadni vrt in vodnjak. Vs. «je tik hiso ter pri cesti. Vec se izve pri Alojzu Kocijaz Hrušovcu, JMjsia Siraža.

Gg- kolesarji!

Podpisani na/nanjam, da imam Ictos v zalogi v kolesarsko potreh.^cine, zlasti priporocam svojo ^oj'ato zalog-o najbopih

^ n : pneumatikov

o najnizjji ceni. Za vsako pri meni kupljeno zracno ali ^umijast plaf; jamicm.

Za obilen obisk sc j>riporoca

Franc Kenda,
Novo mesto. Glavni trg.

(.)7-3.2

Fosojilnica v sv. Krizu pri Kostonjevici

rnia

v nedeljo, 6. junija t. I. popoludne ob treh v svoji pisarni

izredni obeni zbor.

DNEVNI RED:

(i05j

1.) Premembra pravil.

2.) Predlogi.

V slučaju neslepčnosti ob treh so vrsti zbor ob starih.

VulKO lujll pSuSiiO radi ^rvfv^" se proda

CermoSnjicah št. 14 pri Pogancih blizu Novega mesta.

Isto ima krasno logo prav na Karlovski costi, tri kilometre od Rudolfovega. V hisi ae nahaja veliko let znana ^ostilna pri „Zanu“. Prihodnji g-ospodar imel bi najugodnejšo priliko za ^rav zivahn gostilniški promet, ker zahajajo Novomešanje kaj radi tjo zaradi jtrilične daljave in lepega naravEega užitka. — V hisi je tudi z vsem potrebnim opremljena deaviiica za usnjarsko obrt. — Posestvo mori 25 johov ter so nahaja vse blizu doma. Natančnje pri lastniku Jan. Penca, ravnotam. (100-3-1)

Yeliko stanovanje je takoj za oddati pri Božjem grobu v hiši g. G. Olivo.

Hiša je tudi na prodaj. (TM-3-1)

Pozor!**Pozor!**

Proda se iz proste roke

enonodstropna hiša v Rudolfovem

Mej vrti št. 157 Nkolina ulica v obližju kapiteljske cerkve z enajstimi sobami in z drug-o pritiklino, O]remljena z vodovodom in lepimi obokanimi kleti. Polcg hiše nahaja so tudi en oral krasnega vrta za sadje in zelenjavo.

Natančnje pojasnila daje lastnica sama Ne^a Rome, S«vno, jiošta Sv. Peter pri Rudolfovem. (108-311)

Vsakovrstne slainnike

priporoča gospodom trgovcem in slavnemu občinstvu

Fran Cesar,

tovarna slamnikov v Stobu, pošta Domiale pri Ljubljani.

(Yin- nizkc, JK)srežba ločna, na zalitovo cenik brez]jačno. (103-G-i

Svoji k svojim!

Loterijske številke.
GRADEC. 1. maja 49 78 22 66 75

Piuouarno Menges

Julij Stare

ustanovljena leta 1818
priporoca svojo dvojno mamio, martinio in bavarsko pivo v sodckih in stcklenicah.
Zaioga pive v Iludolfovem (83-5-5)
v tisi g. Perho, tihoma holodvora.

Nazxaxiilo.

Udani podpisanc se blagohotno priporoca slavnemu obcinstvu. Izdeluje najnovejse in najbolj.se

ograje zo grobove in vrtove,

kakor tudi razlitine kljueavnice za vsakovrstne shrambe, za katere jamci.

Vsa dela in popravila skropilnic, strojev i. t. d. se izvsujejo točno in po najnizji ceni.

S priporocilnim pozdravom

(110-5-D) **Jožef Pirkovič,**
kljutiavničarski mojster v St. Jcrneju.

(52-1510) Zanesljivi, v stroki zvedeni zastopniki se isčajo.

Stev. 1098.
0. 8. 8 V.

Razirlas.

V solskem okraju Xovomeskem oddati je novih zgradb dvorazrednih solskih poslopij v Birčnivasi, občina Šmihel-Stopiče 8 potrebščino 36.500 K ter v Dolnjem Kartoljevem občina Mirna peč s potrebščino 36.000 K.

Nacrti, proračuni in stavbeni pogoji so pri podpisanim okrajnem Solskem svetu na vpogled v uradnih urah.

Pismene, s kolekom 1 K opremljene ponudbe je vložiti do 12. maja 10. uri dopoldne.

Ustmena dražbena obravnava za posamezna in za skupna dela doloci se na

sredo 12. maja

pri okrajnem solskem svetu, in sicer ob 10. uri dop. za Birčno vas, ob 11. uri dop. za Dolnje Kartejjevo.

Okraini solski svet pridružuje si pravico, pritrdirti ponudbam brez ozira na njih visočino.

C. kr. okrajni Solski svet Rudolfovo,
dne 22. aprila 1909. (99-2-2)

Pozor! Slovensko podjetje! Pozor!

Slavneru obcinstvu se prijmroca dn^ 11. febr. 1909 na novo otvorjena velika manufakturana trgovina

FRANC SOUVAN sin

v stari Soiivanovi hiši na Mestnem trgu št. 22 v Ljubljani.

(;IO.!)MO)

liazpis slu/foe društvenega slu^e.

Podpisani odbor Narodne Čitalnice v Rudolfovem razpisuje službo dnistvene^a sluj^e 7. mesecno placo K²?r— in posebno stranskim zasluzkom, kurjavo in svccavo. Nastop sluzl>e 9 1. julijem t. 1.

Prosilci, kateri reliktirajo na službo, naj vposljijo prosnje z event, dokazili usposobljenosti na odbor Narodne Čitalnice v Rudolfovem. Godl>eniki imajo prednost. (LO!-5-2)

Prosnje je vlag'ati do 22. maja 1909.

Za odbor Narodne Čitalnice v Novem mestu:

Majcen Martin 1. r.,
t. 6. prednednik.

Perdan Fran 1. r.,
t. ('. tajnik.

I J I I am A u I Kupuje psenico, orehe in
W F II m II If I vse druge dezelne pridelke
M W fU W 1 • po najvisji ceni vsaki dan

2010 Jakob Paucić v Kudolfovci'

Domača umetnost za Qolenjsho!
FRAN 90DNIK podobar in pozlatar

v Novem mestu st. 59, zraven Franciškanske cerkve,

se prav toplo priporočuje prečastiti duhovsini in cerkvenim pred-

stojništvom v cenjena narocila za izvrševanje vsakovrstnih uinct-Sin" lesenih oltarjev, lee, krstnih kainov, soh svetnikov, kipov od lesa, kamena, gipsa, itcl

Tudi stara cerkvena dela so popravlja in prenav^ajo prav strokovno dobro in po zmernih cenah. (92-0-0)

H JV na prodaj v Novefl
H I P SI ~~zastu~~ **Vst. Petek gesta** **stl**
tarn. (100-2-2)
(98-8-2)

Lepa prodajalna

z vso pravo se da **Gi**, **V/A U n r J** / . ifi ^ irlii
tako v najem v **A U U n r J** / . ifi ^ irlii
zraven župnijske cerkve. Lahko se dobri ob enem tudi stanovan^B
Natančneje pri Iv. Končina, Gorenja vas pri Zaticini. B